

## ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522\* Legal Problems and Obstacles under Road Traffic Act, B.E. 2522 (1979)

เพิ่มบุญ พันแสน\*\*  
สอาด หอมมณี\*\*\*  
คมสัน สุขมาก\*\*\*\*

### บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และปัญหาการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการกักตัวผู้ขับขี่ซึ่งมีเหตุสงสัยว่าเมาสุรา รวมถึงมาตรการบังคับทางกฎหมายตามกฎหมายของไทยและต่างประเทศในการหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงวิธีการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ให้มีความถูกต้องตามหลักนิติธรรม ตลอดจนเสนอแนะแนวทางให้เจ้าพนักงานจราจรในการบังคับตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์กรณีผู้ขับขี่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 160 ตรี

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายจราจรได้แก่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 วรรคสาม ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้ขับขี่ที่ไม่ทดสอบการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ได้ แต่ในการกักตัวไม่ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้อย่างแน่นอน ชัดเจน จึงอาจเป็นเหตุทำให้ผู้ขับขี่ที่ถูกกักตัวนานเกินสมควรและตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 16 พ.ศ.2537 ได้กำหนดให้ใช้วิธีการทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ โดยให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดโดยใช้วิธีการตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจปัสสาวะและตรวจวัดจากเลือด ทั้งนี้การตรวจปัสสาวะและตรวจวัดจากเลือด จะให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตามวิธีการตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือได้เท่านั้น ซึ่งขั้นตอน ทั้งสามอย่างที่กฎหมายกำหนดไว้นี้ อาจจะยังไม่เพียงพอและไม่สามารถนำมาใช้บังคับแก่ผู้ขับขี่ที่ปฏิเสธไม่ยอมให้ความร่วมมือแก่เจ้าพนักงานในการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ รวมถึงการที่เจ้าพนักงานจราจรไม่มีอำนาจในการบังคับตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ กรณีผู้ขับขี่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 160 ตรี

ข้อเสนอแนะของการศึกษาครั้งนี้ เห็นควรให้มีการกำหนดระยะเวลาการกักตัวเพื่อตรวจสอบจำนวน 3 ชั่วโมง หากผู้ขับขี่ไม่ยอมทดสอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้เจ้าพนักงานจราจรดำเนินการส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายและเพิ่มวิธีการตรวจสอบความมีเมา 3 วิธี โดยเสนอให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงได้แก่ การทดสอบการมองเห็น การเดินไปกลับ การยืนขาเดียว รวมถึงควรกำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจบังคับตรวจวัดแอลกอฮอล์ที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเมื่อมีกรณีผู้ขับขี่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ขับขี่ ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานจราจรสามารถใช้ดุลพินิจในการเลือกใช้มาตรการต่าง ๆ ได้หลากหลาย และมีความเหมาะสมแก่พฤติการณ์

**คำสำคัญ :** การตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์/ เมาแล้วขับ/ เจ้าพนักงานจราจร

\*วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

\*\*นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

\*\*\*อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

\*\*\*\*อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

## Abstract

The objectives of this Thesis are to study and analyze problems and obstacles in terms of Road Traffic Act, B.E. 2522 (1979), in cases where drivers refuse to conduct alcohol testing under Road Traffic Act, B.E. 2522, and problems with exercise of power of the official in detaining drivers, who are reasonably suspected of being intoxicated, including legal measures under Thai law and laws of foreign countries for finding approaches to improving methods of alcohol testing, as to be consistent with the principles of the rule of law, as well as to recommend guidelines for the traffic official to impose alcohol testing in cases where the divers caused road accidents, which inflicted harms on body and life of another person, under Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 160 ter.

The study results find that problems and obstacles in terms of the traffic law comprises of Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 142, Paragraph Three, that empowers the competent official to detain a driver, who refuses to conduct alcohol testing, but it does not specify a definite period of detention, which probably leads to the driver being detained for an unreasonably prolonged period, and under the Ministerial Regulation No. 16, B.E. 2537 (1994), prescribes for conduct of testing whether or not a driver is intoxicated, whereby the amount of alcohol in the blood shall be measured by a method of breath test through a device, urine testing and blood testing, provided that urine testing and blood testing can be conducted in a case where breath testing cannot through the device be conducted, and the three procedures, which are provided by the law, may not be sufficient and may not be able to be imposed on a driver, who refuses to cooperate with the official in alcohol testing, as well as the fact that the traffic official is not empowered to impose alcohol testing in a case where a driver caused a road accident, which inflicted harms on body and life of another person, under Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 160 ter.

This study recommends that a definite period of detention for testing should be specified to be 3 hours, if a driver refuses to conduct the testing within the said period, the traffic official should send the driver to the inquiry official for conducting legal proceedings, and 3 methods should be added in intoxication testing, whereby the methods are recommended to be prescribed in the Ministerial Regulation, comprising of: vision testing; walk-and-turn testing; and one-legged stance testing, as well as the competent official should be empowered to impose alcohol testing, which is prescribed in the Ministerial Regulation, in a case where a driver caused a road accident, which inflicted harms on body and life of another person, without being required to obtain consent from the driver, in order that the traffic official can exercise its discretion to choose from variety of the measures, which are suitable for the circumstances.

**Keywords :** Alcohol Testing/ Drunk Driving/ Traffic Officer

## บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2557 ให้อำนาจเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถได้ ในกรณีที่ผู้ขับขี่มีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าขับรถในขณะขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นและเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าเมาสุราหรือไม่ โดยวิธีการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และหากผู้ขับขี่ไม่ยอมให้ทดสอบดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควรก็จะมีความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานและกฎหมายยังให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเมาสุรา เจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินคดีฐานขับรถขณะเมาสุราได้แต่ผู้ขับขี่ก็ยังสามารถไปพิสูจน์หักล้างพยานหลักฐานในชั้นศาลได้อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการแก้ไขกฎหมายจราจรดังกล่าวแล้วนั้นแต่ปรากฏว่ายังมีผู้ขับขี่อีกจำนวนมากที่ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมายจราจรและปฏิเสธไม่ยอมให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานในการทดสอบการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ โดยผู้ขับขี่มักจะยอมเสียค่าปรับฐานฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานเพียงหนึ่งพันบาทเท่านั้นและเจ้าพนักงานก็ไม่มีอำนาจบังคับให้ทดสอบด้วย การที่ผู้ขับขี่ไม่ยอมให้ทดสอบและกฎหมายให้สันนิษฐานว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าเมาไว้ก่อนนั้น ตามกฎหมายจราจรฉบับใหม่นี้ถือว่าเป็นความผิดฐานเมาแล้วขับตามมาตรา 160 ตรี ซึ่งมีบทลงโทษ คือ จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับตั้งแต่ 10,000 ถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ผู้ถูกกล่าวหาที่ยังมีสิทธิไปสืบพยานหักล้างในศาลได้ จึงเป็นช่องว่างที่ทำให้มีผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวและไม่ยอมให้ทดสอบตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์อีกจำนวนมาก จึงควรแก้ไขมาตรการบังคับทางกฎหมายกรณีผู้ขับขี่ปฏิเสธไม่ยอมตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ให้สามารถบังคับได้จริง เพื่อป้องกันผู้ฝ่าฝืนการทดสอบ

ในแง่ของการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดกรณีเมาแล้วขับ และทำให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายถึงบาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ซึ่งการตรวจวัดแอลกอฮอล์ในเลือดนั้น ต้องนำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 มาบังคับใช้ โดยการตรวจวัดต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกตรวจ นอกจากนี้การตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์จะต้องกระทำในทันที หากปล่อยเวลาให้เนิ่นช้าไปก็ทำให้ไม่พบปริมาณแอลกอฮอล์ที่จะใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดได้และทำให้ขาดพยานหลักฐานที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่า กฎหมายจราจรควรมีบทบัญญัติเพิ่มเติมโดยให้การตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์จากร่างกายผู้ขับขี่ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและทำให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายถึงบาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตาย โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะได้รับความยินยอมหรือไม่ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกตรวจด้วยว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการให้เจ้าพนักงานจราจรในการบังคับตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์กรณีผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายจราจรทางบก กรณีผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดแอลกอฮอล์
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการใช้กฎหมายของไทยและต่างประเทศ กรณีผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดแอลกอฮอล์
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคriminalผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

## วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อทำการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยและขอบเขตการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 และกฎกระทรวงที่ออกตามความแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ตลอดจนคำพิพากษา รัฐธรรมนูญ เอกสารของทางราชการ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุรา เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

## ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นมาตรการบังคับทางกฎหมายกรณีผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุรา โดยศึกษากฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1984 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กฎหมายต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และ กฎหมายไทย การตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 อำนาจของพนักงานสอบสวนในการแสวงหาพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

## สมมติฐานของการวิจัย

การทดสอบหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่รถเป็นหลักฐานสำคัญในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด กรณีผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43(2) แต่บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการทดสอบดังกล่าวยังขาดความชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ถึงวิธีการทดสอบ สภาพบังคับและยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับหลักสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลในการบังคับให้ทดสอบ ถ้าผู้ขับขี่ไม่ยินยอมให้ทดสอบทำให้ยังมีผู้ขับขี่ที่ขับขี่รถในขณะเมาสุราฝ่าฝืนกฎหมายจำนวนมาก ควรมีการศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยศึกษากฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศในประเด็นดังกล่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายในการการทดสอบหาระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ และเป็นมาตรฐานสากล

## ผลการวิจัย

1. เรื่องระยะเวลาในการกักตัวผู้ขับขี่ซึ่งมีเหตุสงสัยว่าเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในประเด็นนี้มีปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในการบังคับใช้กฎหมายจราจรทางบกบางมาตราอาจไม่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 วรรคสาม ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้ขับขี่ที่ไม่ทดสอบการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ได้ แต่ในการกักตัวไม่ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้อย่างแน่นอน ชัดเจน จึงอาจเป็นเหตุทำให้ผู้ขับขี่ที่ถูกกักตัวไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม และทำให้ขาดซึ่งอิสรภาพทั้งที่ผู้ขับขี่ยังไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด เพียงแต่พนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ขับขี่ดื่มสุรามาเท่านั้น จึงทำให้มีโอกาสที่จะถูกฟ้องร้องในข้อหา “หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย” ตามมาตรา 310 ประมวลกฎหมายอาญาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และประมวล

กฎหมายวิธีความอาญามาตรา 131/1 จะทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกิดความยุติธรรม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายได้ผลสมตามวัตถุประสงค์ในการบัญญัติกฎหมายทุกประการ และสามารถทำให้ผู้ขับขี่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการตรวจวัดแอลกอฮอล์โดยสมัครใจ

2. การกำหนดรูปแบบวิธีการทดสอบหาพฤติกรรมของผู้ขับขี่ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ.2537) ออกตามความใน พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ขับขี่เมาสุราหรือไม่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถในเมื่อ

(1) รถนั้นมีสภาพไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6

(2) เห็นว่าผู้ขับขี่หรือบุคคลใดในรถนั้นได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับรถนั้นๆ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ให้เจ้าพนักงานจราจรพนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้มีการทดสอบผู้ขับขี่ดังกล่าวว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะขับหรือเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่นหรือไม่

ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคสองไม่ยอมให้ทดสอบให้เจ้าพนักงานจราจรพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ดำเนินการทดสอบได้ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณีเพื่อให้การทดสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็วและเมื่อผู้นั้นยอมให้ทดสอบแล้วเหตุการณ์ทดสอบปรากฏว่าไม่ได้ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที

3. การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรในการบังคับตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์กรณีผู้ขับขี่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 160 ตรี

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีหากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลายปัสสาวะ อูจจาระสารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการ.....”

ซึ่งตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 วรรคห้า บัญญัติว่า “การทดสอบตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”และในกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความใน พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้กำหนดวิธีการทดสอบตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 วรรคห้า ดังนี้

“ข้อ 1 การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ โดยใช้วิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจ หรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (Breath Analyzer Test) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(2) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

## (3) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตาม (1) ได้เท่านั้น”

ในประเด็นนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัตินั้น เป็นปัญหาในการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ที่จะทำการทดสอบผู้ขับขี่ที่มีเหตุสงสัยว่าเมาสุราหรือไม่นั้น ต้องใช้วิธีการตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ ตรวจปัสสาวะและตรวจวัดจากเลือดตามลำดับ

**ข้อเสนอแนะ**

1. กำหนดระยะเวลาในการกักตัวให้มีความชัดเจนซึ่งคณะผู้ศึกษามีความเห็นว่ ระยะเวลาในการกักตัวที่สมควรนั้นอยู่ที่ 3 ชั่วโมง เนื่องจากระยะเวลา 3 ชั่วโมง เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมที่ยังสามารถตรวจวัดแอลกอฮอล์ในร่างกายผู้ขับขี่ได้ และระยะเวลาดังกล่าวก็ถือว่าไม่นานเกินไปที่จะกักตัวผู้ขับขี่ไว้เพื่อทำการทดสอบหากระยะเวลานานกว่านี้อาจจะส่งผลต่อทั้งตัวผู้ขับขี่ที่ถูกกักตัว ซึ่งอาจต้องรู้สึกว่าการกักตัวและเสรีภาพของตน ในด้านเจ้าพนักงานเองก็มีภาระที่ต้องดูแลผู้ขับขี่ที่ถูกกักตัวไว้ด้วย และหากมีผู้ขับขี่ที่ต้องรอทำการทดสอบจำนวนมาก ระยะเวลาการกักตัวที่นานขึ้นก็จะยิ่งทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ยุ่งยากมากขึ้นไปด้วยซึ่งเป็นไปตามกฎหมายของรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษเปรียบเทียบ ทั้งนี้ เมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานจราจรก็จะส่งตัวผู้ขับขี่ที่ปฏิเสธการทดสอบไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 142 วรรคสาม มีข้อความดังนี้

“ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตามวรรคสองไม่ยอมให้ทดสอบให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้เพื่อดำเนินการทดสอบภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ชั่วโมง หากผู้ขับขี่ไม่ยอมทดสอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้เจ้าพนักงานจราจรดำเนินการส่งตัวผู้ขับขี่ไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายและเมื่อผู้นั้นยอมให้ทดสอบแล้วเหตุการณ์ทดสอบปรากฏว่าไม่ได้ฝ่าฝืนมาตรา 43 (1) หรือ (2) ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที”

2. ควรเพิ่มเติมมาตรการในการทดสอบความมึนเมาเพื่อให้เจ้าพนักงานงานจราจรได้มีทางเลือกในการทดสอบผู้ขับขี่เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานโดยนำเอาวิธีการทดสอบ Sobriety Test ดังเช่นกรณีของประเทศสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกามาใช้และในระหว่างการทดสอบให้ทำการบันทึกภาพและเสียงไว้โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงฉบับที่ 16 (พ.ศ.2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 ข้อ 1 โดยมีข้อความดังนี้

“การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ โดยใช้วิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจ หรือทดสอบ ให้ใช้เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจและอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ในกรณีที่ผู้ขับขี่ปฏิเสธการตรวจวัดลมหายใจ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการทดสอบความมึนเมาด้วยวิธีการดังนี้

(ก) การทดสอบการมองเห็น

(ข) การเดินไปกลับ

(ค) การยืนขาเดียว



ทั้งนี้ เจ้าพนักงานต้องทำการทดสอบผู้ขับขี่ทั้ง 3 วิธี และให้เจ้าพนักงานจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงไว้เป็นพยาน รายละเอียดการทดสอบตาม (ก)-(ค) นี้ให้เป็นไปตามตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

3. ในกรณีที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นและเป็นที่สงสัยว่าผู้ขับขี่มีนเมา ควรให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจในการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ขับขี่เนื่องจากมีความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่นโดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 142 ทวิ โดยมีข้อความดังนี้

“มาตรา 142 ทวิ ในกรณีเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ผู้ขับขี่ฝ่าฝืน มาตรา 42(2) และการฝ่าฝืนบทบัญญัติเช่นว่านั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่น

- (1) ได้รับความอันตรายแก่กายและจิตใจ
- (2) ได้รับความอันตรายสาหัส
- (3) ถึงแก่ความตาย

### เอกสารอ้างอิง

- คณิต ฒ นคร และคณะ. (2552). *อำนาจรัฐในการควบคุมตัวตามกฎหมายลักษณะพิเศษ*. รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เทพนฤทธิ พีพิมาย. (2548). *อำนาจพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน*. สารนิพนธ์นิติศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประสิทธิ์ โขวิไลกุล และคณะ. (2540). *การศึกษากลยุทธ์ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2540.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2538). *หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. .
- วิศาล พันธนะ. (2521). *วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ศิรินทร์ อินทรวิชะ. (2548). *การแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้ถูกกล่าวหา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สาโรจน์ คุ่มทรัพย์. (2539). *การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.